

SXEDIO.32G

8.8.1571: Ο ΛΑΛΑ ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΕΙΣΕΡΧΕΤΑΙ ΘΡΙΑΜΒΕΥΤΗΣ ΣΤΗΝ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟ ΕΠΙΣΗΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΛΗΡΗ ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΤΗΣ. Ο ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΑΠΟΚΕΦΑΛΙΖΕΙ ΤΟΝ ΜΑΡΚΑΝΤΟΝΙΟ ΒΡΑΓΑΔΙΝΟ ΚΑΙ ΔΙΑΤΑΖΕΙ ΝΑ ΤΟΝ ΓΔΑΡΟΥΝ ΖΩΝΤΑΝΟ. ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΓΕΜΙΖΟΥΝ ΤΟ ΔΕΡΜΑ ΤΟΥ ΜΕ ΑΧΥΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΦΕΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΟΛΗ. ΑΡΓΟΤΕΡΑ ΤΟ ΜΕΤΑΦΕΡΕΙ ΜΑΖΙ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ

Μετά την ανακωχή και ό,τι απέμενε ήταν πλέον η επίσημη παράδοση της πόλης της Αμμοχώστου στο Λαλά Μουσταφά.

Και όταν ολοκληρώθηκε η επιβίβαση των υπερασπιστών της πόλης στα καράβια, που θα αναχωρούσαν από την Αμμόχωστο, οι αρχές ειδοποίησαν τον Μουσταφά ότι ήσαν έτοιμες να τον συναντήσουν και να του παραδώσουν την Αμμόχωστο.

Το ραντεβού, στο οποίο οι αρχές θα παράδιναν και τυπικά το κλειδί της πόλης στον Τούρκο στρατηγό, ορίστηκε για τις **21.00** ώρα τις **5ης** Αυγούστου, στη σκηνή του Μουσταφά, λίγο έξω από την Αμμόχωστο.

Σ' αυτή τη συνάντηση πήραν μέρος οι Αστόρρε Βαγλιόνε, Μαρκαντώνιος Βραγαδίνος, Λουδοβίκος Μαρτινέγκο, Ανδρέας Βραγαδίνος (φρούραρχος), Τζιοβάννι Κουϊρίνι (διοικητής των ιταλών) συνοδευόμενοι από **300** και πλέον άνδρες.

Μόλις βγήκαν από τα τείχη ένας από τους αξιωματούχους του Μουσταφά τους υποδέχθηκε με αρκετούς ιππείς και αφού τους χαιρέτισε τους συνόδευσε μέχρι τη σκηνή του Μουσταφά.

Ενώ όμως αρχικά ο Μουσταφά ήταν φιλικός και τους επιδαψίλευσε αρκετές περιποιήσεις, σαν έφθασαν στο ψητό απέδειξε ότι όλα όσα έκανε, τα έκανε για τα μάτια του κόσμου και για να ξεγελάσει τους άρχοντες της Αμμοχώστου να παραδοθούν αμαχητί στον ίδιο, μια και δεν τα κατάφεραν οι διακόσιες και πλέον χιλιάδες των στρατιωτών του να κάμψουν την

αντίστασή τους.

Εκκρεμούσαν πολλά θέματα και ο Μουσταφά δεν χρειαζόταν και πολλά για να βρει δικαιολογίες για να δράσει όπως ήθελε να δράσει.

Ετσι στο αίτημα του Βραγαδίνου ότι έπρεπε να αποχωρήσουν τα καράβια από το λιμάνι της Αμμοχώστου στα οποία είχε επιβιβασθεί ο στρατός κυρίως, ο Μουσταφά πασάς βρήκε αυτό που περιμενε: Απάντησε ότι θα δεχόταν αν του δινόταν ως όμηρος ο νεαρός Κουϊρίνι, αρχηγός των ιταλών.

Ο Βραγαδίνο, παρ' όλων ότι δεν βρισκόταν σε θέση να επιβάλλει όρους, αρνήθηκε και τότε ο Μουσταφά άρχισε να ζητά τους άνδρες του που είχαν συλληφθεί αιχμάλωτοι.

Ο Βραγαδίνο απάντησε ότι άλλοι αιχμάλωτοι είχαν σταλεί στη Βενετία, και άλλοι βρίσκονταν στις φυλακές του.

Ο Μουσταφά, αφήνοντας τους τύπους απάντησε με απότομο ύφος κατηγορώντας το Βραγαδίνο ότι είχε σκοτώσει όλους τους αιχμαλώτους.

Ο Μουσταφά ζήτησε τότε να του δοθούν όλα τα πολεμοφόδια που βρίσκονταν στην πόλη, οπότε ο Βραγαδίνο του είπε ότι εκείνα που είχαν απομείνει, δηλαδή επτά βαρέλια από πυρίτιδα, ήταν εκείνα που του είχαν ήδη παραδώσει.

Στο σημείο αυτό ο Μουσταφά πασάς ξέσπασε. Σηκώθηκε από τη θέση του και νευριασμένος ανασύροντας ένα μαχαίρι από τη ζώνη του:

-Τότε γιατί δεν παραδινόσουν και με έκανες να χάσω **80.000** άνδρες;

Η συνέχεια ήταν αυτή που κανένας δεν μπορούσε να προβλέψει.

Ο Μουσταφά πασάς εξοργισμένος ξέσπασε εναντίον του Βραγαδίνου και με το μαχαίρι που κρατούσε έκοψε απότομα το δεξιό του αυτί.

Ταυτόχρονα διέταξε ένα από τους άνδρες του να κόψουν το άλλο του αυτί.

Ήταν μια ενέργεια που υποδηλούσε το τί θα ακολουθούσε και ότι ο Μουσταφά δεν επρόκειτο να

τιμήσει την υπογραφή του.

Στη συνέχεια ο Μουσταφά πασάς διέταξε και αποκεφάλισαν τον Εκτορα Βαγλιόνε και τους άλλους αξιωματούχους που βρίσκονταν στη σκηνή. Επίσης διέταξε να κατασφάξουν κυριολεκτικά τους υπόλοιπους **300** άνδρες που τους είχαν συνοδεύσει.

Ο Λαλά Μουσταφά έδειξε όλη την αγριότητά του εναντίον του Μαρκαντώνιου Βραγαδίνου: Άνδρες του τον έγδαραν ζωντανό και αφού ξήραναν το δέρμα του το γέμισαν με άχυρα και βαμβάκι το περιέφεραν στην Αμμόχωστο, και στις γύρω χώρες, ενώ αργότερα μαζί με τις κεφαλές μερικών από τους αξιωματούχους που αποκεφαλίστηκαν, στάληκε στην Πόλη στον Σουλτάνο και εκτέθηκε σε δημόσια θέα.

Μετά από αυτό οι άνδρες του Μουσταφά όρμησαν στην πόλη της Αμμοχώστου και σάρωσαν τα πάντα, αποκεφαλίζοντας όποιον ήθελαν και βιάζοντας τις νέες και τα παιδιά.

Την ίδια τύχη είχαν και όσοι είχαν ανεβεί στα πλοία που δέχθηκαν όλη τη μανία των οθωμανών στρατιωτών.

Τις τελευταίες στιγμές της παράδοσης της Αμμοχώστου περιέγραψε με συγκλονιστικό τρόπο ο στρατηγός Αντζελο Γκάττο: (μετάφραση στη νεολληνική Αντρου Παυλίδη, στο βιβλίο του "η Κύπρος ανά τους αιώνες" σελ **432**):

" (Στις **5 Αυγούστου 1571** αφού ο Βραγαδίνος και οι άλλοι έφθασαν στη σκηνή του Μουσταφά) ο Μουσταφά τους έκανε μεγάλες περιποιήσεις και συνομίλησε μαζί τους για πολλά και διάφορα.

"Τελικά αυτός, αλλάζοντας ύφος αποτάθηκε προς τον εξοχότατο κύριο Βραγαδίνο λέγοντας:

"Τί απέγιναν οι αιχμάλωτοι που κρατούσες στην πόλη;"

"Εκείνος απάντησε ότι άλλοι απ' αυτούς βρίσκονταν ακόμη στην Αμμόχωστο και άλλοι είχαν σταλεί στη Βενετία.

"Τότε ο Μουσταφά ρώτησε ξανά με οργή:

"Νομίζεις ότι δεν γνωρίζω ότι τους σκότωσες όλους;"

"Ο δε κύριος Βραγαδίνος απάντησε:

"Εάν ευαρεστηθείτε, μπορείτε να ξεκαθαρίσετε αυτό το ζήτημα, παίρνοντας πληροφορίες από την πόλη".

"Και πάλι ο Μουσταφά τον ρώτησε:

"Πού είναι τα πολεμοφόδια τα οποία θα έπρεπε να παραδώσετε στον εκπρόσωπο μου;"

"Η Αυτού Εξοχότητα απάντησε πως, εις ό,τι αφορούσε τα τρόφιμα, δεν υπήρχε απολύτως τίποτα, εις ό,τι αφορούσε δε τα πολεμοφόδια, είχε ήδη παραδώσει τα **7** βαρέλια με πυρίτιδα, τα μόνα που είχαν απομείνει.

"Τότε ο Μουσταφά τινάχθηκε όρθιος και ταβώντας το εγχειρίδιο του, φώναξε:

"Πες μου, σκύλε, γιατί εξακουθούσες να κρατείς την πόλη, αφού είχε στερηθεί των μέσων διατροφής, γιατί δεν παραδόθηκες πριν από ένα μήνα, αλλά με έκανες να χάσω **80.000** άνδρες μου, και μάλιστα τους καλύτερους που είχα στο στράτευμα;"

"Αφού ξεστόμισε αυτά, διέταξε με φωνές να αποπλίσουν όλους και να τους δέσουν.

"Και ο άπιστος Μουσταφά, με το εγχειρίδιο που κρατούσε στο δεξιό του χέρι, έκοψε το δεξιό αυτί του εξοχότατου Μαρκαντώνιου Βραγαδίνου. Διέταξε δε και έναν από τους παρισταμένους Τούρκους να κόψει και το αριστερό του αυτί.

"Και έτσι έγινε.

"Όταν λοιπόν έκοψε και τα δυο αυτιά της Αυτού Εξοχότητας, διέταξε να σφάξουν όλους τους χριστιανούς που βρίσκονταν στο στατόπεδο του.

"Αμέσως κατεσφάγησαν όλοι από **100.000** μαχαίρια.

"Υστερα πήρε έξω από τη σκηνή του τον Εκλαμπρότατο κύριο Αστόρρε Βαγλιόνε και τον αποκεφάλισε.

"Ο άγριος και αιμοχαρής προδότης Μουσταφά,

πήρε με τα ίδια του τα χέρια την κεφαλή και σηκώνοντας την ψηλά, την επεδείκνυε σε όλο του το στράτευμα φωνάζοντας:

"Ιδού η κεφαλή του υπερμάχου της Αμμοχώστου. Αυτή είναι η κεφαλή που κατέστρεψε το μισό μου στράτευμα. Ιδού εκείνος που μας προξένησε τόσες συμφορές".

"Υστερα έδωσε την κεφαλή σε ένα πασά του και διέταξε ώστε όλοι να την δουν και να την αγγίξουν.

"Οι Τούρκοι αποκεφάλισαν επίσης τον Εκλαμπρότατο Λουδοβίκο Μαρτινέγκο, μπροστά στα μάτια του Εξοχολόγου Βραγαδίνου, τον οποίο, αφού δεν ικανοποιήθηκαν με την αποκοπή των αυτιών του, ύβριζαν και έσερναν στη γη ενώ ο Μουσταφά τον κορόϊδεψε λέγοντας:

"Σκύλε, πού είναι τώρα ο Χριστός σου για να σε ελευθερώσει από τα χέρια μου;

"Και μαστίγωνε ο προδότης αυτός τον δύστυχο Βραγαδίνο, ενώ ολόκληρο το στράτευμα κατευθυνόταν προς την πόλη για να κατασφάξει τους λίγους Χριστιανούς που είχαν απομείνει.

" Αλλά όταν ο Μουσταφά αντελήφθη τις αιμοχαρείς, διαθέσεις των στρατιωτών του, έστειλε αμέσως στην Αμμόχωστο πολλούς γενιτσάρους, προς τον εκεί εκπρόσωπο του, για να διαλαλήσουν ότι απαγόρευε την είσοδο στην πόλη επί ποινή θανάτου.

" Αλλά οι στρατιώτες δεν άκουγαν.

"Πλήθη από αυτούς εισέβαλαν στην άθλια πόλη, λεηλατώντας και σκοτώνοντας τους Χριστιανούς, χωρίς διάκριση εθνικότητας και κοινωνικής τάξης.

"Ακόρεστοι και διψασμένοι ακόμη για χριστιανικό αίμα, κατευθύνθηκαν στο λιμάνι, όρμησαν πάνω στα καράβια και μαστίγωναν με μανία τους Χριστιανούς, αφήνοντας πολλούς από αυτούς ετοιμοθάνατους.

"Τους άλλους τους επιβίβασαν στις γαλέρες τους και με τα μαστίγια τους ανάγκαζαν να κωπηλατούν ασταμάτητα, με τα πόδια αλυσσοδεμένα.

"Ως τροφή τους έδιναν ψωμί μουχλιασμένο και γεμάτο σκουλήκια και νερό τους έδιναν από τη θάλασσα, και εξ αιτίας τούτων πέθαναν πολλοί.

"Το χειρότερο δε όλων ήταν η ατίμωση των παρθένων κόρων και των παιδιών μπροστά στους γονείς των, οι οποίοι προσπαθούσαν να ελευθερώσουν τα παιδιά τους από τα χέρια των ατίμων και σκοτώνονταν.

"Την **23η** ώρα επιβίβασαν στη ναυαρχίδα του Ραπαμάτ πασά τον Εξοχότατο Λορέντζο Τιέπολο και μερικούς Ιταλούς.

"Ο προδότης Μουσταφά διέταξε να συγκεντρώσουν στον ανοικτό χώρο μπροστά από τη σκηνή του όλες τις κεφαλές που είχαν κόψει την ημέρα εκείνη.

"Παρόντες εκεί ήσαν και μερικοί εξωμότες Ιταλοί που άνανδρα είχαν δραπετεύσει λίγες ημέρες πιο πριν.

"Με αυτών την βοήθεια, ο άγριος Μουσταφά ξεχώρισε τις κεφαλές των εξοχοτάτων Ανδρέα Βραγαδίνου, του φρουράρχου, και Τζιοβάνι Α. Κουϊρίνι, τις οποίες τοποθέτησε δίπλα από τις κεφαλές των εξοχοτάτων Αστόρρε Βαγλιόνε και Λουδοβίκου Μαρτινέγκο.

"Οι κομμένες κεφαλές Ιταλών, Ελλήνων και Αλβανών που συγκεντρώθηκαν εκεί ήσαν περισσότερες από **350**.

"Στις **6** του ιδίου μηνός ο προδότης Μουσταφά οδήγησε στην πόλη τον Εξοχότατο κύριο Τιέπολο και τον Αλβανό στρατηγό Μανώλη Σπηλιώτη.

"Τους παρέδωσε σε δυο Μαμελούκους ιππείς που τους έδεσαν (στα άλογά τους) και τους έσυραν και τους δυο στους δρόμους της πόλης, ενώ τους κτυπούσαν με ξύλα και μαστίγια.

"Τελικά τους πήραν στο δικαστήριο, όπου τους καταδίκασαν εις θάνατο.

"Και τον μεν Τιέπολο τον κρέμασαν στον προμαχώνα της Λεμεσού, τον δε στρατηγό Μανώλη Σπηλιώτη τον κρέμασαν το οχυρό Ντιαμάντε.

"Υστερα τους κατέκοψαν και έρριξαν τα κομμάτια τους στους σκύλους.

"Στις 7 του ιδίου μηνός (Αύγουστος 1571) ο Μουσταφά και οι διοικητές του στρατεύματος του περιέφεραν τον Εξοχότητα Βραγαδίνο σε όλα τα οχυρά άγκαι αυτός ήταν πληγωμένος και με μολυσμένες ήδη τις πληγές στην κεφαλή του.

"Και τον διέταξαν να μεταφέρει σακκιά γεμάτα χώμα και πέτρες μεγάλες, ενώ ο Μουσταφά τον έσπρωχνε για να πέφτει στη γη.

"Οι δε διοικητές, προσποιούμενοι ότι ήθελαν να τον βοηθήσουν, του έλεγαν:

"Στάσου όρθιος κύριε".

"Και πάλι τον έρριχναν στη γη.

"Και παντού ο προδότης τον κορόϊδευε λέγοντας:

"Ίδού τα φρούρια που εγώ κατασκεύασα. Ίδού οι χώροι στους οποίους έχασα τόσους άνδρες.

"Και ενώ ήταν πλέον ετοιμοθάνατος τον πήραν στο αγκυροβόλιο των Κήπων. Εκεί τον επιβίβασαν στη γαλέρα του άκαρδου Ραπαμάτ, τον έδεσαν σε ένα κομμάτι ξύλο και τον ύψωναν μέχρι την κορυφή του καταρτιού λέγοντας του:

"Κοίταξε εάν μπορείς, να δεις τον χριστιανικό στόλο,. Παρατήρησε μέγале χριστιανέ, εάν διακρίνεται πουθενά η βοήθεια που έρχεται για την Αμμόχωστο. Πές μας και μη φοβάσαι".

"Η Αυτού Εξοχότητα, στα πρόθυρα ήδη του θανάτου, απάντησε με χαμηλή φωνή, ντροπιάζοντας τους για την καταπάτηση της συνθήκης:

"Αχ άγριε και άπειστε Μουσταφά, προδότη.

"Αυτές είναι οι υποσχέσεις που έδωσες όταν καταλήξαμε σε συμφωνία;

"Δεν είχες ορκιστεί στην κεφαλή του σουλτάνου σου και ως έντιμος ιππότης δεν είχες επικυρώσει τη συνθήκη, ακόμη και με την αυτοκρατορική σφραγίδα;

"Ας μου πει ο προδότης αυτός με τι είδους δόξα θα επιστρέψει στον κύριο του και ποιαν ανδρεία και ποιαν τιμή θα επιδιώξει για την άλωση μιας

αβοήθητης πόλης, όταν αυτός έφερε μαζί του 200.000 μάχιμους άνδρες;

"Σε τί θα ωφελήσει αυτόν το ότι πραγματοποίησε τόσες εφόδους εναντίον των τειχών μας και χρησιμοποίησε τόσο ισχυρό πυροβολικό;

"Δεν μπορεί βεβαίως να αποδώσει την ήττα αυτής της πόλης στην ισχύ των δυνάμεων του, οι οποίες δεν κατόρθωσαν να μας πάρουν με τη βία ούτε μια σπιθαμή.

"Αλλά αυτός πολύ καλά μπορεί να πει, ως προδότης και παραβάτης, ότι κατέλαβε την πόλη με στρατιωτική συνθήκη, όπως μαρτυρείται από τους όρους της.

"Τί θα μου απαντήσει ο άτιμος προδότης;

"Θέλω ν' ακουσθεί σ' όλες τις άκρες της γης η προδοσία του άθλιου Μουσταφά;

"Επιθυμώ όπως ο δικός μου ο θάνατος και ο θάνατος τόσων αθώων ανθρώπων, χρησιμεύσει ως παράδειγμα για τους μεταγενέστερους, ώστε να μη εμπιστεύονται ένα βάρβαρο και άπιστο έθνος".

"Αφού έμεινε κρεμασμένος για μισή ώρα, ο Ραπαμάτ τον κατέβασε.

"Επειδή ο Βραγαδίνος που αγόγγυστα υπέμενε τα πάντα, δεν ήταν πλέον σε θέση να περπατήσει, τον μετέφεραν με σπρωξίματα και ραβδισμούς στην κεντρική πλατεία της Αμμοχώστου, όπου είχαν στήσει δικαστήριο,.

"Εκεί τον έγδυσαν, τον έδεσαν στον ιστό της σημαίας και άρχισαν να τον γδέρνουν ζωντανό, ξεκινώντας από τη ράχη του.

"Ενώ δε ασχολούνται με το απάνθρωπο αυτό έργο τους, ο άπιστος και προδότης Μουσταφά (τον) κορόϊδεψε από το ανάκτορο λέγοντας του:

"Γίνε εξωμότης και θα σε κάνω μέγα παρά τον κύριο και μεγάλο αυτοκράτορά μου".

"Ο καρτερικός μάρτυρας δεν απαντούσε, αλλά ύψωνε συνεχώς τα μάτια του προς τον ουρανό και ψιθύριζε:

"Κύριε ημών Ιησού Χριστέ ευσπλαχνίσου με".

"Αφού έγδαραν και την κεφαλή και το στήθος του και έφθασαν μέχρι τον ομφαλό του, πέθανε.

"Εκοψαν δε το σώμα του σε τέσσερα κομμάτια. Και την κεφαλή την τοποθέτησαν στην αγχόνη της πλατείας, τα δε υπόλοιπα κομμάτια τα τοποθέτησαν στους προμαχώνες.

"Το δέρμα το γέμισαν με άχυρα και βαμβάκι και το έραψαν με προσοχή όπου ήταν χωρισμένο, ούτως ώστε να ομοιάζει ως να ήταν ζωντανός.

"Αφού δε του φόρεσαν τα ίδια του τα ρούχα, το έβαλαν πάνω σε ένα βόδι.

"Και τρεις Τούρκοι, από τους οποίους οι δυο στέκονταν στις δυο πλευρές σαν να ήσαν υπασπιστές, ενώ ο τρίτος κρατούσε μια ομπρέλα και το σκίαζε, το περιέφεραν στην πόλη.

"Πολύ πλήθος ακολουθούσε και σάλπιγγες ηκούσαν, οι δε Τούρκοι που το συνόδευαν, φώναζαν προς τα πλήθη:

"Να ο κύριος σας. Προχωρείστε, δείτε τον, χαιρετίστε τον, τιμήστε τον, για να κερδίσετε την αναταμοιβή από αυτόν για την τόση πίστη και τους κόπους που μάταια δώσατε".

"Αφού περιέφεραν για πολλή ώρα στην πόλη το δέρμα, το πήραν τελικά στη γαλέρα του Ραπαμάτ όπου πήραν και τις κεφαλές των εξοχοτάτων Αστόρρε Βαγλιόνε, Λουδοβίκου Μαρτινέγκο και του φρουράρχου Αντρέα Βραγαδίνου.

"Με διαταγή του Μουσταφά, ο Κυβερνήτης της γαλέρας περιέπλευσε όλα τα λιμάνια της Συρίας και της Καραμανίας για επίδειξη του δέρματος και των κεφαλών εκλαμβάνοντας ως δόξα την ατιμία".

Η πλήρης κατάληψη της Αμμοχώστου ολοκληρώθηκε τις επόμενες ημέρες.

Ο Λαλά Μουσταφά εισήλθε επίσημα και θριαμβευτικά στην Αμμοχωστο στις **8** Αυγούστου.

Στη συνέχεια διέταξε όπως καθαρισθεί η πόλη από τα πτώματα και επιδιωρθωθούν τα κάστρα.

Υστερα διέταξε όπως **12.000** άνδρες παραμείνουν στη νήσο για φρούρηση της Αμμοχώστου, της Λεμεσού και της Κερύνειας και **4000** ιππείς για προστασία του νησιού χωρίζοντας τους σε τμήματα στις Αλυκές, τη Λεμεσό, την Πάφο και την Κερύνεια και αλλού, ενώ διόρισε διοικητές σε κάθε μέρος της Κύπρου.

Στις **21** Αυγούστου επέστρεψε στην Κύπρο η γαλέρα που μετέφερε το δέρμα του Βραγαδίνου και τις κεφαλές των άλλων αποκεφαλισθέντων από τη Συρία και τις άλλες περιοχές όπου πήγε για να τις επιδείξει και στις **22** Αυγούστου **1571** αναχώρησε ο Μουσταφά για τη Κωνσταντινούπολη, νικητής και θριαμβευτής, αφήνοντας πίσω του, σύμφωνα με τον ίδιο τα νεκρά πτώματα των **80.000** ανδρών του που έχασε μόνο κατά την εκστρατεία εναντίον της Αμμοχώστου.

Μαζί του μετέφερε και τις κεφαλές των αποκεφαλισθέντων και το γεμάτο με άχυρα και βαμβάκι δέρμα του Βραγαδίνου, το οποφο εκτέθηκε σε δημόσια επίδειξη στην Πόλη μέχρι που παραλήφθηκε και μεταφέρθηκε στη Βενετία όπου τοποθετήθηκε σε Λάρνακα στο πάνθεο των μεγάλων ανδρών.

Το τέλος της περιπέτειας του δέρματος του Μαρκαντώνιου Βραγαδίνου δίνει ο ιστορικός Χάμμερ στην ιστορία του για την Οθωμανική Αυτοκρατορία σε μετάφραση του Φίλιου Ζαννέτου:

"Εν Κωνσταντινουπόλει, η ανθρωπή του Βραγαδίνου ετέθη εν τω δεσμητηρίω, εις θέαν των δούλων χριστιανών, ύστερον δε απεδόθη τη Ενετία και κατετέθη εν Λάρνακι του πανθέου των μεγάλων ανδρών της, ήτοι εν τω ναώ των αγίων Ιωάννου και Παύλου, τα δε οστά αυτού ως μαρτυρία της τουρκικής θηριωδίας διεσώθησαν εν τη εκκλησία του Αγίου Γρηγορίου".